

אבל נדע בלא ספק,
שמעשה האדם ביד האדם,
ואין הקדוש ברוך הוא
מושכו ולא גוזר עליו
לעשות כך... ומפני זה נאמר
בנבואה, שדנים את האדם
על מעשיו כפי מעשיו: אם
טוב ואם רע!
(רמב"ם, הלכות תשובה,
פרק ה', הלכה ה')

עבדי הובן עבדי
עבדים הם.
עבד ה' הוא
לברו זופשי ..
(ריה"ל)

מה אפוא מובן החופש בשביל האדם המודרני? הוא השתחרר מהכבלים החיצוניים שהיו יכולים למונעו מלעשות ומלחשוב כפי שמצא לנכון. יכול היה להיות בעל - בחירה אילו היה יודע את שהוא עצמו רוצה, חושב ומרגיש. אבל אין הוא יודע. הוא מציית לסמכויות עלומות שם ומסגל לו "אני" שאינו שלו. ככול שהוא מוסיף ועושה זאת, הוא מרגיש עצמו חלש יותר ובאותה מידה אנוס יותר ללכת בתלם.....
"המבחן הבסיסי של החירות איננו במה שאנו חופשיים לעשות אלא במה שאנו חופשיים לא לעשות".

בעז"ה שנזכה להיות חופשיים באמת! ונזכה לחירות ולגאולת עמ"

"אתה השופט חושב שהנך חופשי! אתה חושב כך כיוון שאלחר שיגמר המשפט תלך לביתך ואילו אני אהיה משועבד, כיון שאלך לכלא לזמן רב. אך דע לך שמבין שנינו, אנ הוא בן החורן האמיתי! אמנם גופי יהי משועבד, אבל רוחי, היא תישאר חופשית. כיוון שארגיש שלא נכנעתי לגזרותיכם ונשארתי נאמן לאמונתי.
אך ל השופט, קבעו מראש מה לומר! גופך אומנם משוחרר. אבל אינך חופשי להכריע לפי אמונתך. רוחך משועבדת וזה חמור פי כמה וכמה..."
ציטוט מתוך דברי אנטולי שרנסקי לשופט, לאחר שנגזר דינו להישלח לסיביר

"...ההבדל שבין העבד ובן החורין, איננו רק הבדל מעמדי, מה שבמקרה זה הוא משועבד לאחר, וזה הוא בלתי משועבד. אנו יכולים למצוא עבד משכיל שרוחו הוא מלא חירות, ולהפך, בן חורין שרוחו היא רוח של עבד... החירות היא הנאמנות אל העצמיות, לתכונה הפנימית, לתכונה הנפשית של צלם אלוקים אשר בקרבו, ובחופש זה אפשר להרגיש את החיים בתור חיים מגמתיים שווים את ערכם. מה שאין כן בבעל הרוח של עבדות, שלעולם אין תוכן חייו והרגשתו - פנימיים ועצמיים, אלא במה שהוא טוב ויפה אצל האחר."
(הרב קוק, מאמרי הראי"ה עמ' 158)

נקודת הבחירה
כן, כל אדם יש לו בחירה. היינו, בנקודת פגישת האמת שלו עם האמת האדומה, תולדת הסקר. אבל רוב מעשיו הם במקום שאין האמת והסקר נפגשים עם כלל. כי יש הרבה מן האמת שהאדם מחונק לעצמותו, ולא יצלה על דעתו כלל לעשות ההפך, וכן הרבה אשר יצעה מן הרצ והסקר, שלא יבחין כלל שאין ראוי לעשותו. אין הבחירה שייכת אלא בנקודה שבין צבאו של היצר הטוב לצבאו של היצר הרע.
הרבה נכשלים תמיד ב"לשון הרע", מפני שהורגלו בו, ולא יצלה על דעתם כלל כי רע הוא. ואותם אנשים עצמם - לא יבוא לפניהם יצר הרע להציע להם מחשבת חיילוף שבת, ביטול תפילה, וציצית ותפילין וכדומה. והינו (כך) משום ששבת ותפילין וציצית, נתחנכו והורגלו כל כך עד שאין כניסה שם ליצר הרע.
(הרב אליהו דסלר, מכתב מאליהו)